

Cuvânt de deschiderea Congresului preoțesc dela Turda

de Iconom-stavrofor Dr. Gh. CIUHANDU
președintele Asociației „Andrei Șaguna”

*I. P. Sf. Părinte Mitropolit,
Prea Sfințiți Părinți Episcopi,
Iubiți noștri Oaspeți!*

Preoțimea ardeleană e bucuroasă de a se fi întrunit azi, aici la Turda, în al XV-lea congres anual al său.

Ca întâia noastră datorie de conștiință, am înălțat rugăciuni la sf. Biserică, pentru odihna sufletului Voevodului Erou și Martir național Mihai-Viteazul și i-am adus rugăciuni și flori, în semn de pios omagiu și la locul sfârșitului său pământesc.

Asociația noastră „Andrei Șaguna”, — numită după Marele Mitropolit deschizător de drumuri nouă, organizator neîntrecut, a fost inactivată la anul 1919, prin Congresul preoțesc dela Sibiu, după stăruințele Aceluia, care — atunci profesor de teologie și preot — astăzi este Mitropolitul nostru Nicolae.

Din cei 17 ani de existență a Asociației noastre, numai anii 1920, 1928 și 1932 au rămas fără de congrese anuale. În cursul acestei existențe, Asociația Clerului Ardelean s'a ocupat, în fiecare rând, de problemele ce ni se păreau cele mai actuale, începând cu chestia unificării bisericești.

Congresele de mai apoi, după problemele de cari s'au ocupat, au avut caracter: catihetic, misionar, liturgic. Alta serie de congrese s'au ocupat de Reforma agrară în raport cu Biserica și Clerul și de reforma învățământului teo-

logic; — ori ne-am încopciat în viața mare bisericească, prin congrese comemorative, ca cel dela 1925, comemorând Sinodul I ecumenic dela 325, apoi congresul dela 1931, ținut la Alba-Iulia pentru cinstitirea memoriei mucenicilor și luptătorilor ortodocși ardeleni din vremea călugărului Sofronie dela Cioara. Tot așa, prin congresele din urmă, dela Cluj, Sibiu și Caransebeș, ne-am încadrat în sărbătorile de sfințirea catedralei dela Cluj și de inactivarea „Frăției Ortodoxe Române” și în marele praznic bănățean, având în centrul lui, pomenirea marelui episcop Ioan Popasu.

De sine înțeles, n'am uitat, la nici unul din aceste congrese, nici de celelalte probleme curente, cari interesau soarta Bisericii și neajunsurile Clerului.

Toate aceste congrese, afară de cele trei din urmă, se reoglinesc în „Analele”, ce am tipărit, despre decursul lor și încadrând și operele prezentate Congreselor. În timpul din urmă, adică de trei ani încoaci, însă, nu am avut condițiile necesare de tipărirea Analelor noastre, pentru că într'o vreme am avut cheltueli cu delegații de ale Clerului, pe la factorii de conducere din centrul țării și pentru că avem neajunsuri și în privința plății modestei cotizații anuale de 50 Lei, din partea membrilor Asociației noastre.

Omisiunile aceste, însă, trebuie cumva înălțurate, pentru că prin continuarea publicației noastre oficiale să avem continuitatea bunelor mărturii despre străduințele și lucrările Con-

greselor noastre din trecut și pentru orientarea celor ce vor urma.

Și, după ce, prin ultimele trei congrese consecutive, ni-am dat asistența de colaborare cu ceilalți factori, — iată-ne acum întruniți într'unul din obișnuitele noastre congrese.

Din prilejul Congresului de astăzi, ori cât de scurt ne este timpul de o singură zi a lucrărilor în loc de două zile, cât aveam în trecut, trebuie să facem, totuși, o scurtă privire asupra vieții noastre de obște.

Dela ultimul nostru congres din toamna trecută, două venerabile și remarcabile furi din Episcopatul Mitropoliei noastre au părăsit cele trecătoare ale vieții: Prea Sfinții de pie memorie *Raman* al Orăzii și *Nicolae* al Clujului. Amândoi, încărcăți de ani, înfrumusețați cu realizări de mare preț în viața eparhiilor lor, ale căror primi Chiriarhi li-au fost, au avut mare grije de sf. Biserică și de slujitorii altarelor, relevându-se și ca ocrotitori ai Asociației noastre. Intrați și ca cliori de viață românească în istoria eparhiilor lor și în istoria Neamului, amintirea lor va rămânea vie în sulfetele noastre și în rugăciunile noastre.

Dumnezeu să-i odihnească în lăcașurile Dreptilor!

Pe cât de duiosă a fost despărțirea de acela, pe cari Domnul i-a chemat la Sine, tot pe atâta ni-a fost de mare bucuria — și ni sunt mari și nădejdele — de felul cum s'au îndeplinit scaunele episcopesci: cel dela Arad, devenit vacant de mai nainte de ultimul nostru congres și cele două dela Oradea și Cluj. Prea Sfințitul *Andrei* aduce în scaunul episcopesc al Aradului o energie și experiență multiplă, sprijinită pe o caracteristică lăcere care și află plăcerea în muncă neîntreruptă și în dragostea de ordine și disciplină, cari își cer locul cuvenit în viața bisericească. — Prea Sfințitul Episcop *Nicolae* al Orăzii, înaltă în scaunul episcopesc o tinerețe, plină de erudiție și de energie, cari își vor găsi, de sigur, la Oradea, cel mai bun loc pentru desfășurarea lor, la o frontieră prea expusă geograficește, politicește și din punctul de vedere al subverziunilor minoritare de tot felul. — Iar la Cluj, Prea Sfințitul *Nicolae*, până ca ieri profesor și rector de Academie Teologică și secretar general al Asociației noastre de 13 ani, aduce dela Sibiu la Cluj lumină de călăuză și inspirație bisericească, unită cu simțul educativ al pedagogului religios, pe care-l așteaptă, la Cluj — în

lumea școalelor de tot felul până sus la Universitate — marea misiune de inspirator și animator al Tineretului pentru Hristos și Ortodoxie.

Toți trei, reprezintă ceea ce era mai indispensabil pentru prosperarea celor trei eparhii văduvite.

Dumnezeu să ni-i țină, pe toți trei, la mulți ani!

În alte ordine de idei, semnalăm fenomenul îmbucurător al unei resurecții morale, tot mai pronunțată în viața Neamului nostru. Alături de organizarea intelectualilor în „F. O. R.” cu prospecte de extindere și în afară de mitropolia noastră, remarcăm acelaș curent, adus la expresie publică și viguroasă prin Liga Antirevizionistă, ca organ de profilactică și apărare națională. Sărbătorirea recentă, inițiată din partea bisericească în frunte cu Patriarhul nostru, în legătură cu marele ziar de propagandă națională și creștină „Universul”, este un nou moment și dovadă de învierea și consolidarea conștiinței românești. Nu este suflare de Român bun, care să nu datorească toată grațitudinea sa acestui ziar mondial de propagandă românească și directorului său, d-lui Stelian Popescu. Celce face aci această datornică relevare, isvorâtă din sufletul obștesc românesc, a avut cinstea de a-i fi figurat semnatul, în numele Asociației noastre, la apelul pentru marele praznic. Iar astăzi, de sigur, ne revine și nouă o datorie plăcută: de a manifesta și colectiv, alături de marele Român și de crezul românesc și creștinesc al ziarului său „Universul”.

Tot așa, cred, se cuvine să ne aducem aminte de un vechiu sfetnic al Tronului, de ministrul Instrucțiunii, Dl Dr. Constantin Angelescu, din două motive. Întâi pentru că, deși numai printr'o grăbită trecere a sa pe la Ministerul Cultelor, totuși a înlăturat nedreptatea „curbelor”, cari lăiau în existența morală și materială a Clerului celui mai neglijat din această țară. Și în al doilea loc, pentru că, în calitate sa ca Ministru al Invățământului și Culturii românești, s'a angajat să purifice cultura și literatura românească și cartea școlară de pornografia specifică semitismului otrăvitor și să restabilească echilibrul sufletesc-creștin, în slova tipărită și în propovăduirea culturală românească. E tocmai ceea ce ne trebuie azi mai mult decât oricând; și Clerul ardelean, de sigur, va găsi formula pentru a îmbărbăta și sprijini această operă de purificare sufletească.

Din laturea profesională a lucrărilor rezervate acestui Congres, vom face numai câteva scurte relevări.

Incepând cu chestiuni de periferie, cum am zice, țin să remarc, că și acum suntem în stare de expectativă, la capătul căreia am dori să înregistrăm o și mai strânsă legătură cu Asociația generală a Clerului, al cărei președinte de azi, în persoana P. C. Sale Părintelui Petre Partenie, este înălțat în demnitatea de secretar general în Ministerul Cultelor. Ii facem, aci, cea mai bună urare de muncă rodnică pentru binele sfintei Biserici și a Clerului și cu dorința, de a vedea perfectuată cât mai de grabă legătura dintre Asociațiile preoțești din România, — legătură, căreia și până aci, noi, ardelenii, i-am dat expresie prin stare alături și prin colaborare, ori de câte ori a fost vorba de probleme mari, privitoare la Biserică și Cler.

Nu pot să nu fac aci mențiune și despre o împrejurare defavorabilă, de ordin familiar, ca să zic așa, a Asociației noastre. Avem adică, pe alocurea, în Mitropolie, prea mari lipsuri de activitate, și chiar de organizare, a Asociației noastre. În eparhia Caransebeșului de exemplu, nici până azi, Asociația n'a trecut, din fașa de constituire, pe terenul acțiunii. În alte părți, alte lipsuri și deserțiuni, dar mai mici. Apelurile președintelui care Vă grăește și ale comitetului Asociației, au rămas până acum fără de efect. Fac aceasta constatare dintr'o datorie și răspundere morală, pe cari nu le mai pot nesocoti, și-o fac d'abia acum, când, pentru îndreptarea lucrurilor, putem lega cele mai bune nădejdi și de împrejurarea, că în scaunele episcopoești ardeleni avem forțe tinere, cari ne vor ajuta, înțelegând că un Cler organizat în disciplină canonică și în muncă stăruitoare de propovăduire religioasă și culturală, este un factor de prima forță, alături de Episcopat și pentru înălțarea prestigiului ierarhic. Dar, fără îndotăală și întâi de toate, înșiși Frații Preoți, din întreg cuprinsul mitropoliei: să-și iee în serios aceasta organizație, să activeze și să colizeze regulat în cadrele ei; iar cu prilejul restaurărilor să cheme la rosturile de conducere elemente active și cu desăvârșit interes și posibilități de afirmare în cauză.

Din asemenea motive, cu acest prilej, de restaurare întârziată, — veți avea prilejul unei restaurări a conducerii centrale a Asociației noastre, în nota acestor aspirații: de o lărgire și adâncire în aceeași vreme, a activității și rosturilor Asociației „Andrei Șaguna”.

Onorat Congres!

Încă un cuvânt și voiu încheia.

De ce am venit cu congresul nostru, tocmai la Turda?

Nu numai pentru un motiv de omagiu, cătră acela, care — până ca ieri secretar general al Asociației noastre — este azi stăpânul canonic al eparhiei, din care face parte această istorică localitate, ci și din alte temeuri drepte.

Am venit la Turda — Potaissa de odinioară a imperiului Roman, — moștenire străveche pentru noi, dovedită prin nenumărate urme romane desgropate pe locul Potaissei, pe care antipozii nostri milenari au numit-o: cetatea valahă — oláh vár.

Am venit în această Turdă ca să ne închinăm și să înălțăm rugăciuni la jertfelnicul național, pe care a căzut, acum trei veacuri, capul lui Mihai Viteazul, și să ne îmbărbătăm pentru jertfe ce ni se mai pot cere și cari trebuie să ne aștepte, cu sufletul și cu brațul.

În acest semn al cunoașterii primejdiilor ce amenință și al datoriei morale și patriotice cari ne revin, congresul nostru se va preocupa de tema „*Ortodoxia și necazurile ceasului de acum: secte, comunism și revizionism*”.

Vom încerca adică să toarcem, mai de parte, pentru noi și pentru conștiința de obște, firul de luminare și de apărare, ce se desprinde din Pastorală recentă a Episcopatului ardelean, împotriva Satanismului, care a incendiat Europa la cele două extremități ale sale și vrea să destrame și frontierele românești.

Dar, așa mi-se pare mie: Aici, la Turda — unde s'a adus întâiul sacrificiu, mare și categoric, pe altarul unității politice a tuturor Românilor — sacrificiu pecetluit, conștient și voluntar, și de cei optate de mii — nu ne putem opri cu gândul numai la suprafața lucrurilor

Nu ne putem mulțumi numai cu atâta: să oprim pe loc și să desarmăm pe vrăjmașii Neamului.

Ne trebuie ceva mai mult. În această privință, Moaștele dela Turda, ale Voevodului decapitat mișelește, sunt pentru noi mai mult decât o patetică reminiscență istorică; mai mult decât un simbol de jertfă, ce-și cere o dreaptă proslăvire la zilele mari și de a fi urmat în clipe de primejdii.

Moartea Lui au fost o cheazăsie a reînvierii noastre politice între frontierele naționale de astăzi, clădită, întâiaoră, pe jertfa Lui.

Moaștele Lui sunt o poruncă muștrătoare,

cătră atâția și atâția înălțați pe parapetele vieții publice din România-Mare, *de a-și revizui conștiințele: care, ce jertfă a adus sau e gata să aducă* pentru statornicirea testamentului național de unitate, pecetluit de Mucenicul dela Turda.

Dar Moaștele Lui dela Turda ne mai poruncesc ceva, nouă tuturor în deobște: să facem *supremul sacrificiu, pentru realizarea unității sufletești și religioase, care este mai puternică decât orice armă și fără de care își pierde importanța și rezistența, frontierele politice ca și bastioanele cele mai puternice.*

Mihai Viteazul avuse în socotelile sale politice și aceasta forță națională a legăturilor sufletești de credință. El o valorase, în prealabil de cucerirea Ardealului, prin tratatul său încheiat cu principele catolic și maghiar Sigismund Báthory, la 1595, punând toate bisericile românești din Ardeal sub ascultarea mitropoliei din Târgoviște,

Nu e de ajuns, că avem unitatea politică-națională realizată. Nu e de ajuns că avem unificare bisericească în slova unei legi, ozi subminată. Și nu e de ajuns că, azi, numai Românii ortodocși ni-am regăsit drumul de gravitație sufletească-religioasă spre Tara-Mamă. *Acest drum e obligator pentru toți Românii, de orice mărturisire de credință!*

Acest comandament național, căruia ne plecăm astăzi între cei dinlăi Preoții ardeleni, trebuie să-l înțeleagă și urmeze și proaspetele noastre Secte, ca și aceia cari, de peste două veacuri, s'au constituit în o disidență sufletească, primind, la început, comanda străină a Habsburgilor și a Maghiarilor și cari, în România-mare s'au împotmolit, trăgând la car străin alături cu toți minoritarii, după porunca Romei papale și a unui pontif cu atribuții de suveranitate politică recentă, care sprijinește revizionismul unguresc.

Aceste împrejurări — alături de comandamentul moral al Martirului dela Turda — sunt un motiv mai mult, ca Preoțimea ardeleană să steie falangă nebiruită, alături de Episcopatul ardelean, și de „Frăția ortodoxă română” a intelectualilor mireni ardeleni, cari, în timp recent — Episcopatul ardelean printr'o remarcabilă Pastorală, și F.O.R.-ul prin limpezi pronunțări ale congresului dela Arad — merg convergent spre restaurarea unității religioase și sufletești a Poporului român, ca factor de statornicirea Statului Român reîntregit.

Cu asemenea gânduri și angajamente ale Clerului erdelean, am marea cinste de a declara congresul nostru al XV-lea de deschis și,

în cadrele lui, să salut, cu devotament și fiască ascultare, înainte de toți pe stegarul fără pereche al Ortodoxiei, și al gândului de stângerea desbinării religioase dintre Români, care este I. P. Sf. Sa Părintele Mitropolit Nicolae.

Cu acelaș devotament, înfrățit cu mari nădejdi de apostolat religios și național, salut între noi pe PP. SS. Părinți episcopi: Nicolae al Orășii și Nicolae al Clujului, cari au ținut să cinstească și să încurajeze Congresul nostru. Tot astfel salut respectuos pe reprezentanții autorităților, ai Cultelor și Așezămintelor culturale, dimpreună cu toți iubiții nostri Oaspeți.

Congresul Frăției Ortodoxe Române în Arad

(Urmare)

Telegrame expediate

Congresul a expediat apoi următoarele telegrame:

M. S. Regelul

„*Frăția ortodoxă română, adunată la Arad, în al treilea congres general, își îndreaptă, cu adânc devotament și cu lubire deplină, primele ei gânduri spre Majestatea Voastră, care, chiar de curând investind pe lubitul nostru terarh, ne-ați arătat, în cuvinte calde și înțelepte, cu câtă dragoste și cu câtă credință vegheați asupra destinelor bisericii dominante, pe care o considerați temelia însăși a statului nostru național.*”

Sextil Pușcariu, președ. F. O. R.

I. P. S. Patriarhul Miron

„*Frăția ortodoxă română trimite dela al treilea congres general dela Arad I. P. S. Voastre asigurările celui mai deplin devotament și vă mulțumește pentru străduința de a extinde asupra întregii țări înfrățirea tuturor ortodoxilor români îndlțarea bisericii dominante și apărarea drepturilor ei.*”

Sextil Pușcariu, președ. F. O. R.

D. lui Gh. Tătărăscu

„*Frăția ortodoxă română adunată la Arad în al treilea congres general, cunoscând dragostea adâncă ce vă leagă de legea strămoșească, vă roagă să vegheați ca drepturile bisericii dominante să fie asigurate și apărate totdeauna, căci astfel apărați însăși temelia statului nostru românesc.*”

Sextil Pușcariu, președ. F. O. R.

D-lui Stelian Popescu

„Primiți, în numele „F. O. R.”-ului din Transilvania expresiunea recunoștinții pentru lupta admirabilă ce o duceți împotriva acelor care amenință integritatea românească a țării și prestigiul bisericii dominante drept măritoare”.

Sextil Pușcariu, președ. F. O. R.

La ora 1 s'a dat o masă frățească la internatul diecezan de fete.

Au luat parte 200 invitați.

I. P. S. Mitropolitul Bălan a toastat pentru M. S. Regele, închinând paharul pentru o domnie îndelungată și glorioasă. Intreaga asistență a isbucnit în strigăte de: „Trăiască Regele”.

Parastasul pentru Vasile Goldiș

La ora 4 30 d. a., la cimitirul „Eternitatea” din Arad a fost un parastas pentru Vasile Goldiș, apoi sfințirea crucii ridicată pe mormântul lui Vasile Goldiș.

Serviciul divin a fost oficiat de P. S. Episcop Andrei al Aradului, cu pr. protopopii Petre Pop-Beluş, Curea-Cluj, Munteanu-Oradea, Văţeanu-Arad.

După sfințirea crucii P. S. Episcop Andrei, într'o scurtă cuvântare a făcut elogiul lui Vasile Goldiș, care a luptat pentru biserica ortodoxă și a fost unul dintre cei care au semnat apelul prin care intelectualii ardeleni au fost chemați să participe la înființarea Frăției ortodoxe române.

Regretă că Vasile Goldiș, care a pus bazele acestei asociații, n'a ajuns să vadă realizată și să-l urmărească drumul glorios pe care a pornit. Goldiș — spune P. S. Episcop Andrei — nu va fi uitat niciodată. Memoria lui va fi perpetuată de opera pe care a lăsat-o în urma lui.

Cuvântarea d-lui prof. Ioan Lupaș

În numele Academiei Române exprim cuvântul de închinare în fața acestui monument de artă creștină merit să perpetueze aici amintirea luptătorului Vasile Goldiș drept cea mai aleasă și mai sfântă podoabă a eternității. Ca rezultat al unei vieți de lupte și sbuciumări neconținute, el a dăruit bisericii și neamului românesc toată lamura creierului și a muncii sale, toată comoara cugetărilor și simțirilor sale alese închinată din plin ca jertfă curată și fără prihană pe altarul ortodoxiei și al patriotismului românesc, cari una au fost și una vor rămâne deapăruri.

Generațiunile tinere vor găsi în scrisul avântat al profesorului, publicistului, îndrumătorului cultural și al luptătorului politic Vasile Goldiș, o bogăție puțin obișnuită de hrană sufletească.

Din această mulțime de sfaturi și îndrumări, fie-mi îngăduit a desprinde cu acest prilej de ploasă pomenire, unul singur și anume: apelul pe care-l adresa adormitului întru Domnul la 27 Iunie 1924 reprezentanților națiunii întruniți în Camera deputaților din București prin aceste cuvinte răspiccate: „Politica noastră de instrucțiune săvârșește o crimă când se leapădă de ceea ce ne-au lăsat strămoșii, de biserica noastră confesională și de adevărurile creștinești. Din adâncul sufletului vă fac un apel dv. și națiunii române întregi pentru fericirea neamului și a statului nostru, vă rog întoarceți-vă la Hristos”.

Sunt cuvinte cari ar trebui săpate aici pe a treia platră de marmoră albă. Ele cuprind apelul românesc și creștinesc, care nu a răsunat numai în incinta Camerei deputaților, ci a fost repetat adeseori cu graiu viu și prin tipar de către sufletul drept credincios a lui Hagi Vasile. Acelaș apel stăruitor se înalță și acum precum se va înalța totdeauna din taina acestui mormânt către Românii luminați și înțelegători de pretutindeni.

El se îndreaptă astăzi îndeosebi către toți membrii frăției noastre ortodoxe cari vor putea găsi în viața, în activitatea și în lupta fără odihnă a lui Vasile Goldiș, numeroase exemple de urmat.

În numele Academiei Române care a ținut să nu lipsească de la pomenirea cu evlavie a decedatului ei membru de onoare, vă rog pe toți să cercetați cât mai des acest loc de smerenie creștinească, de reculegere dar și de satisfacție națională.

Au depus apoi coroane din partea: prefecturii județului, primăriei orașului, societății „Concordia” înființată de Vasile Goldiș și de societatea „Astra” al cărei președinte a fost.

La sfințirea crucii a participat un public foarte numeros.

Conferința d-lui prof. Nichifor Crainic

La ora 18, în sala teatrului Comunal, d. prof. Nichifor Crainic a ținut o conferință la care au asistat toți kongresisții.

D. Nichifor Crainic a vorbit în sala teatrului Comunal despre „Ortodoxia, concepția noastră de viață”, în cadrul kongresului „F. O. R.”-ului.

Eminentul profesor dela Cluj, d. Sextil Pușcariu, președintele „F. O. R.”-ului, mi-a făcut cinstea, invitându-mă să vorbesc în seara aceasta.

Arată apoi concepția superioară de viață, care e un privilegiu al spiritului omenesc. Spre deosebire de religia catolică, ortodoxismul localizează atitudinea față de Dumnezeu și nu caută să universalizeze o concepție sănătoasă. Nu poate admite ca un Sfânt Scaun să țină locul lui Iisus Hristos, care în biserica ortodoxă e capul suprem. Iisus Hristos e accesibil tuturor și atunci când noi zicem ortodoxia, concepția noastră de viață, nu înțelegem altceva decât că Iisus Hristos e modelul universal al vieții în Dumnezeu, deci nu poate fi înlocuit de nimeni pe pământ.

Conducătorilor noștri bisericești li s'a dat numai harul de conducători și ei nici nu se întitulează înlocuitori ai lui Hristos.

D. N. Crainic a arătat apoi decăderea omului din Paradis, mijloacele de îspășire și de recâștigare a Paradisului pierdut, iar instituția prin care se revarsă energiile harului dumnezeesc, e biserica, prin creștinismul socotit a doua creațiune a lumii. Ușa bisericii e poarta redeschisă a Paradisului. Suntem adunați aci în frăție ortodoxă română pentru a da împreună, clericii și mireni, mărturie de credința noastră în Hristos și în Biserică.

Cum își îndeplinește ea misiunea de sfințire a vieții noastre? Biserica e însăși ordinea în care se întocmește făptura eliberată din păcat și restabilită în armonie cu Dumnezeu. Făptura toată, atât cea nevăzută, cât și cea văzută, se constituie erarhic: dela ființele superioare ale îngerilor, la oameni, la animale, la plante și până la minerale; toate aceste lucruri create de Dumnezeu, participă în felul lor la bunătatea lui. Biserica lui Hristos, ca așezământ prin care Dumnezeu inundă lumea cu lumina iubirii, se confundă astfel cu marele tot al făpturii; am putea zice că ea e sistemul de organizare a vieții casnice. Ortodoxia îmbrățișează în mod egal pe oameni, oricare ar fi dotația și capacitatea lor naturală. Pentru ea nu există clase sociale sau categorii preferite în dauna altora. Greșala altor formațiuni religioase, de a se sprijini pe anumite clase împotriva altora, e străină de spiritul Bisericii noastre. Comuniștii asmuțiți de vrăjmașii lui Hristos, cari sunt evreii, dușmănesc ortodoxia, sub pretextul că ea ar susține burghezia capitalistă. Cât de absurdă e această învinuire, se vede de acolo că burghezia capitalistă creștină nu prea există. Capitalul bancar, industrial

și comercial în România aparține în covârșitoare majoritate Evreilor și străinilor de credința noastră, iar puținii dintre noi cari sunt calificați drept capitaliști, aparțin aceluși partid politic care s'a arătat cel mai mare adversar al Bisericii, secularizându-i dotațiile din care se întreține. Dacă e o așa zisă clasă socială, pentru care biserica noastră, potrivit spiritului ortodox va trebui să aibă toată sollicitudinea, e tocmai acest proletariat rătăcit de fiil diavolului și constituit în adversar al ei.

La ora 9 seara, la Palatul Cultural s'a dat un concert religios de corurile reunite „Armonia” și „Invățătorilor”, cu concursul dlui Gh. Folescu, dela Opera Română din București și al violonistului Sandu Albu.

(Va urma)

Congresul Asociației Clerului „Andrei Șaguna” la Turda

În anul acesta, Congresul Asociației Clerului „Andrei Șaguna” și-a ținut al 15-lea congres, în ziua de 3 Noembrie, în orașul cu istorice amintiri Turda. Congresul s'a ținut în mijlocul unor evlavioase și entuziaste manifestații de solidaritate a preoțimei din Ardeal, cu toate aspirațiile poporului românesc. Au participat o mulțime de preoți, în frunte cu I. P. Sa Mitropolitul Nicolae și P. P. S. S. Lor Episcopii Colan dela Cluj și Popovici dela Oradea. P. S. Sa Episcopul nostru Andrei, n'a putut participa din cauze binecuvântate. Tot așa P. S. Sa Episcopul Vasile dela Caransebeș.

În dimineața zilei de 3 Noembrie, preoțimea Ardealului a plecat în corpore la mormântul lui Mihai Viteazul unde în semn de omagiu, a depus o splendidă cunună de flori cu funde naționale, pe mormântul aceleuia, care pentru o scurtă durată a întruchipat idealul nostru național. La un moment dat, toată preoțimea a îngenunchiat, păstrând câteva clipe de reculegere. — Sub povara glorioaselor amintiri istorice ce străbate sufletul lor, unul a rostit o înflăcărată cuvântare, evocând marea figură alui Mihai Vodă. La urmă cu ochii plini de lacrimi au intonat „Cu sfinții odihnește”.

La ora 9 s'a slujit sf. liturghie în frumoasa catedrală din Turda, înalții ierarhi au fost întâmpinați la intrare de un sobor de preoți, în frunte cu protopopul I. Mureșan, care prin cuvinte alese a arătat bucuria Românilor depe câmpia Turzii, că conducătorii bisericii românești le prileguiesc momente istorice și de profundă reculegere sufletească.

Sf. liturghie a fost slugită de P. S. Sa Episcopul Nicolae dela Oradea asistat de un impunător sobor de preoți. A predicat cu multă vervă părintele Gorun dela Cluj.

La ora 11 ședința congresului a fost deschisă în sala prefecturei, de către președintele asociației Ie. Stavrofor Dr. Gh. Ciuhandu prin prețioasa cuvântare ce-o publicăm în fruntea revistei noastre. De față erau înalții ierarhi un număr considerabil de preoți și un public select, plus reprezentanții tuturor cultelor minoritare. A vorbit apoi ca totdeauna cu multă competență I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, P. S. Lor Episcopii Colan dela Cluj și Popovici dela Oradea, prefectul județului Turda, primarul orașului, adv. Tudor Popescu dela București în numele societății Femeilor ortodoxe române, preotul Nicoară, în numele Asociației generale a clerului ortodox român și reprezentanții cultelor minoritare.

S'a expedit telegrame omagiale: M. Sale Regelui, I. P. S. Sale Patriarhului, dlui Prim-ministru Tătărescu, d-lui Ministru Angheliescu, d-lui Ministru Victor Iamandi și d-lui Stellan Popescu directorul „Universului.”

La ora 2 d. m. s'a dat banchetul obișnuit, unde I. P. S. Sa Mitropolitul a toastat pentru Suveranul nostru. S'au rostit și alte toaste.

La ora 3 d. m. s'au rostit două conferințe binereușite de preoții Teodor Ciuruș din eparhia Clujului și Gh. Secaș din Sibiu. Apoi părintele secretar I. Bânda, a citit raportul general despre activitatea Asociației.

(Va urma)

Consistor plenar

**Numirea noului protopop la Lipova.
Protopopiatul Vinga vacant.**

Marți în 10 Nov. a. c. la ora 10¹/₂ Consiliul nostru eparhial a ținut ședință comună cu toate trei secțiile, sub prezidiul P. S. Sale Episcopului Andrei.

Au luat parte la ședință, din cler, asesorii Dr. I. Suciu, Dr. Gh. Ciuhandu, Mihai Păcățianu, D. Muscanu, Dr. T. Botiș, P. Givulescu, T. Vațianu, Dr. P. Țiucra, Dr. N. Popovici, S. Seculin, T. Cibian, S. Stana și C. Turic. — Dintre mireni: Dr. M. Mărcuș, Dr. C. Iancu, Dr. I. Marșieu, I. Moldovan, A. Crișan, Dr. E. Beleş, Dr. E. Veliciu, Dr. I. Drincu, Dr. Gh. Sârbu și V. Popescu.

Dintre obiectele mai însemnate ce s'au discutat au fost, îndeplinirea scaunului proto-

popesc dela Lipova și decretarea de vacant a scaunului protopopesc dela Vinga.

Luându-se în dezbateri alegerea de protopop dela Lipova, care s'a făcut în conformitate cu dispozițiile legilor, Consiliul eparhial, dintre cei trei candidați, cari au întrunit voturi mai multe: protop. T. Cibian, prot. Șt. Bogdan și preotul I. Marșeu, cu majoritate de voturi a numit protopop al Lipovei pe părintele protopop dela Birchiș T. Cibian care la adunarea protopopească electorală din Lipova, a întrunit cele mai multe voturi.

Noul ales a fost introdus îndată în sala de ședințe. P. S. Sa părintele Episcop adresându-se noului numit, a declarat că îl confirmă în noul post de protopop, punându-l în vedere, ca în conformitate cu promisiunea dată, să nu facă politică de partid, ci ridicându-se peste prejudițiile mărunte, să facă politică bisericască-națională.

Să senizulască a ridica orașelul Lipova, la strălucirea din trecut. Avem acolo tradiții scumpe, căci Lipova a fost reședință episcopescă. Deci scaunul protopopesc din Lipova va trebui să fie un far, de unde să radieze puterea credinței ortodoxe și a naționalismului românesc până departe, în Bănat și pe valea Mureșului.

Noul protopop al Lipovei, declară, că trecutul său de 27 de ani, îndepliniți ca preot, misionar eparhial și protopop, îi inspiră nădejdea că va putea să corăspundă tuturor așteptărilor ce se leagă de titularul scaunului protopopesc al Lipovei. Promite, că în viața sa preoțească și publică va proceda totdeauna după indicațiile P. S. Sale Episcopului nostru.

Trecându-se la alt obiect, se primește abdicarea părintelui referent eparhial T. Seculin, din postul de protopop dela Vinga. Consiliul eparhial decretează vacant protopopiatul Vinga.

Cu administrarea și pregătirea pentru deschiderea concursului, ca să se aleagă noul protopop, a fost încredințat părintele referent T. Seculin.

INFORMAȚIUNI

Onomastica A. S. Regale Prințului Moștenitor Mihai. — În ziua de 8 Nov. a. c. sărbătoarea sfinților Arhangheli Mihail și Gavril, poporul românesc, a sărbătorit cu o caldă însuflețire, onomastica Marelui Voevod Mihail, viitorul suveran al României Mari.

În orașul Arad, pe edificiile publice și particulare au fost arborate draperii naționale.

La ora 11 la finea sf. liturghii s'a oficiat în biserica catedrală slujbă divină pentru sănătatea Prințului Mihai și pentru prosperarea Patriei noastre. Erau de față P. S. Sa Episcopul Andrei cu tot clerul din Arad, reprezentanții autorităților civile, militare, școlare și altor instituții, precum și un public numeros.

La fine părintele Codreanu, a rostit o vorbire cu miez îmbrăcată în frumoase idei naționale. Asistența a făcut ovații de caldă iubire către Prințul Moștenitor și Dinastia română.

Congresul general preoțesc ce era să se țină la 11 și 12 Noemvrie la Chișinău, a fost amânat pentru zilele de Miercuri și Joi, în 18 și 19 Noemvrie curent, având a se ține la Iași, sub prezidenția I. P. Sf. Mitropolit al Moldovei.

Lucrările congresului vor avea loc la Ate-neul Bisericii Sf. Haralambie-Iași dimineața la ora 9.

Programa amănușită se va face cunoscută prin presă.

Jumătate de bilet de tren, cu care vor merge preoții, va servi și pentru întors, cu viza Comitetului.

Preoții sunt rugați a anunța din vreme participarea lor, la adresa Părintelui Valeriu Iordăchescu, Stradela Golia 8 Iași.

Retribuția preoțească. *Salarele preoțești, pe luna Octomvrie a. c. se vor ridica dela Casieria Vener. Consistor, Joi în 19 Noemvrie, prin părinții protopopl.*

Nr. 7439/1936.

Comunicat

(Popriri și sechestre)

Activitatea Cassieriei dela Consiliul Eparhial a devenit în ultimul timp foarte îngreunată prin adresele de poprire și sentințele de sechestru pe salariile preoților, cari toate cer personal și muncă în plus, ce nu stă în strânsă legătură cu administrația bisericească.

Sunt o seamă de preoți, cari nu și mai plătesc înșiși impozitul agricol, nici cumpărăturile dela firme, ci punându-se sub curatelă așteaptă să le plătim datorile prin neconținute rețineri din salariu, ceea ce reclamă o contabilitate specială pentru ale cărei acoperire nu avem cheltueli.

Avertizăm pe toți acei preoți cari au popriri pentru impozite și sechestre judiciare, ca în termen de 3 luni să-și aranjeze înșiși datorile și să desărcineze personalul Cassieriei Eparhiale, fiindcă în caz contrar vom fi

nevoiți fie a le sista plata salariului, fie li vom obliga să plătească înșiși salariul funcționarului care se ocupă azi numai de popriri și sechestrele lor.

Arad în 5 Noemvrie 1936.

† Andrei
Episcop

Apel

Invităm și rugăm pe toți foștii elevi de liceu al P. C. Păr. Dr. Teodor Botiș, actualul rector al Academiei Teologice din Arad și fost profesor de religie la liceul de băieți din acest oraș, să fie prezenți la sărbătorirea distinsului pedagog și vrednicului slujitor al altarului ce se va aranja din prilejul înaltei Sale distincții, de care a fost împărtășit de P. S. Sa Părintele Episcop Andrei, fiind înălțat la rangul de „stavrofor“.

Sărbătorirea va avea loc la 21 Noemvrie a. c. cu următorul program:

1) Te-deum la orele 11 la catedrala din Arad.

2) Sărbătorirea P. C. Păr. Dr. Teodor Botiș în sala festivă a liceului „Moisă Nicoară“ la ora 12.

3) Masa comună la oarele 1¹/₂ în sălile Cercului Românesc.

Prenotările la masa comună un tacâm 80 Lei se pot face la Librăria Diecezană sau la Direcțiunea Palatului Cultural.

Arad, la 12 Noemvrie 1936.

Nr. 7441/1936.

Comunicat

Pentru buna funcționare a serviciului de casă dela Consiliul Nostru Eparhial am dispus următoarele:

1. Incassările și plățile se fac zilnic (afară de Duminică și sărbători) între orele 9—13 a. m. După ora 13 urmând a se face scontarea cassei, nu se mai face nici o operație pentru partide.

2. În localul cassieriei nu pot petrece deodată decât cel mult două persoane din afară. Cellați solicitanți vor fi introduși în camera specială de așteptare unde vor primi câte un număr de ordine, — în ordinea prezentării — cu care vor trece la rândul lor în localul cassieriei.

Arad în 5 Noembrie 1936.

† Andrei
Episcop